УДК 338.796.526:797.1
Даценко А.О.[1], Зацепіна Н.О.[2]
[1] студ. гр. ГФ-212 НУ «Запорізька політехніка»
[2] канд. пед. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНИХ ВИДІВ ВОДНОГО ТУРИЗМУ

А.О.Даценко, Н.О.Зацепіна

Сучасні туристи все частіше шукають унікальні та насичені враження, відволікаючись від традиційних видів відпочинку. Спортивні види водного туризму динамічно розвиваються, пропонуючи туристам адреналін та емоційний заряд, що має велике значення як для розвитку економіки, так і для суспільства багатьох країн в цілому. Важливим стає не тільки спортивне

навантаження, але й безпека, екологічна відповідальність та організаційна логістика [2].

Водний спортивний туризм – це сукупність туристичних послуг, пов'язаних з активностями на воді, до якого відносяться рафтинг, каякінг/каное, морські та річкові походи, вітрильний спорт, серфінг/віндсерфінг/кайтсерфінг, дайвінг та снорклінг, водні екскурсії та ін. Цільовими групами водного туризму можуть стати новачки та сім'ї, досвідчені туристи, корпоративні команди та ін. Для основних видів водних активностей існують відповідні вимоги:

– рафтінг та сплав по річках – група, гід, кваліфіковане судно/катамаран, рятувальне спорядження;

– каякінг/каное – індивідуальні або групові сплави, маршрути різної складності, комплектне обладнання (жилети, шоломи, байдарки, весла);

– морські походи та вітрильний спорт – яхти/катамарани, безпека капота, навігація, метеоумови;

– серфінг/віндсерфінг/кайтсерфінг – спеціалізація екіпірування та місця з відповідними хвилями/вітром;

– дайвінг та снорклінг – ліцензії/сертифікація водолазів, судно та тралова безпека, охорона природи;

– комбіновані маршрути – поєднання активностей в одному турі, вимоги щодо координації часу та інфраструктури.

Серед основних важливих елементів процесу організації водного спортивного туризму визначають планування та маршрутизацію водного спортивного туризму, забезпечення безпеки та управління ризиками, забезпечення інфраструктури та логістики, визначення вимог до аудиторії та маркетингу, до екологічна відповідальності та сталому розвитку, а також забезпечення фінансів та якості послуг [1].

Можна визначити основні етапи реалізації водного спортивного проекту (туру):

– аналіз ринку та вибір напрямків;

– розробка маршрутів з урахуванням рівнів складності та ризиків [1];

– підбір та навчання персоналу, сертифікація;

– оформлення страховок, ліцензій, дозволів;

– придбання та обслуговування обладнання;

– підготовка матеріалів з безпеки та інструктажів [3];

– проведення туру та пост-обслуговування (обговорення, аналіз ризиків).

Практичними чек-листами (відразу придатні для використання) є:

– чек-лист перед виїздом (перевірка погоди/хвиль, стану води, рівня води в маршруті, складу групи, захисту, обладнання, аптечки, зв'язку, маршруту евакуації);

– чек-лист для гідів (загальна зустріч учасників, розподіл ролей, контроль за ременями та жилетами, контроль за часом та темпом);

– чек-лист з обладнання (перевірка плавзасобів, рятувального спорядження, весла/педалей, запасних частин, ремонтного набору) [3];

– чек-лист після маршруту (збирання відгуків, інспекція спорядження, планування технічного обслуговування).

Таким чином, слід зазначити, що спортивні види водного туризму характеризуються високою командною організацією, жорсткою регламентацією безпеки та технічною складністю подолання перешкод, тому їхня організація вимагає попередньої класифікації маршрутів, ретельної підготовки спорядження, обов'язкової герметичної упаковки речей і, як правило, неможливості зміни шляху після початку руху. А основні організаційні зусилля необхідно спрямувати на питання управління організаційними ризиками за умов активного подолання водних перешкод під час проходження водного спортивного маршруту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Головня О. Особливості водного туризму та проходження маршруту по воді. *Економіка та суспільство.* 2024. Вип. 62. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3886 (дата звернення: 10.03.2026).

2. Голод А.Н. Безпека регіональних туристичних систем : теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.

3. Горбонос-Андронова О. Структура та зміст фізичної підготовки спортсменів, які займаються водним туризмом, на етапі попередньої базової підготовки. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. №2. С. 38–41.